Pélé Yoets

Bizayone - Humiliation - Beth

אמרו רבותינו זכרונם לברכה (אבות ד ג) אל תהי בז לכל אדם, שאין לך אדם שאין לו שעה. רצונם לומר, שאפלו לגר שפל אין לבזות ולקלל, דמלכותיהו בתר אדניהו (פסחים קיג, א). וכל שכן לישראל, שאין לבזות לשום בר ישראל, כי בצלם אלקים עשה את האדם, והמבזה את ישראל כאלו מבזה את השכינה, חס ושלום, וכמאמר רבותינו ז''ל (סנהדרין נח ב) הסוטר לעו של חברו כאלו סוטר לעו של שכינה. ואין מקום לבזות לשום אדם מישראל, וכמו שכתבנו לעיל בערך אהבת רעים, ואין לו לאדם לבזות אלא את עצמו, שראוי שיהיה נבזה בעיניו נמאס בידעו ומכירו מומי ונגעי עצמו. ומנהגו של עולם בהפך, שכל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו (נגעים ב, ה), לפי שאדם עשוי לחפש אחר מומי חברו, ותכף דן אותו לכף חובה, אבל לעצמו מבקש מ''ט פנים לטהר את השרץ באפן שנדמה לו כי זך וישר פעלו ואין כמוהו בכל הארץ:
ולא זו דרך ישרה, אלא ראוי לאדם ישר להיות דן את כל האדם לכף זכות, ולחפש חפוש מחפוש למצא חובה לעצמו. ואם יעשה מעט רע בינו ובין המקום או בינו ובין הבריות, יגדל בעיניו ולא יבקש להקטינו ולהמעיטו, כמו שכתבו בעלי המוסר שאין להסתכל בכמות העברה אלא בגדלת המלך אשר צוה עליה, כי על כל דהוא דבר פשע אשר יעשה האדם יקרא מורד במלך הכבוד. ואם למד תורה הרבה וכביר מצאה ידו והפליא לעשות מצוות ומעשים טובים, הכל יקטן בעיניו נגד גדל חיובו לפי השגתו ולפי יכלתו ונגד מעוט ערכו ומעוט זהירותו לעשות הדברים כתקונן בכונה ויראה ואהבה ושמחה רבה כדת מה

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לעשות. לכן לעולם יאמר בפיו ולבו שוין, שום מעשה טוב לא עשיתי. ומה גם בשעה שמכבדים אותו הטועים בו, צריך שיתחזק שלא להתגאות, ובאותה שעה יאמר בלבו, יודע אני בעצמי שאיני כדאי. ויהיה נבזה בעיניו נמאס יותר מכל הנבראים, אפלו בעלי החיים, שכלם אין בהם מכעיס את בוראו כמותו, וכל שכן שיהא נבזה מן הילדים הקטנים שאין בהם חטא, ואף שיש בידו גם כן מצוות ומעשים טובים, לעולם יחוש שמא יהיה ההפסד יתר על השבח. וכבר אמרו חז''ל (תענית כ, ב), שאין לנהג מנהג בזיון בשום אדם שבעולם, שהכל מעשה ידיו של יוצר הכל, וכל מה שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו לא בראו אלא לכבודו:

ואם יבזוהו אחרים, אל יקפיד כלל ואל יצא לריב, אלא אז ידכה ישח ויאמר, זה לי האות שאני נתעב ונאלח לפני הבורא מחמת עונותי ושלח לבזות אותי על ידי האיש הלזה כי ה' אמר לו קלל. ומצד אחר ישמח לבו, כי ה' חפץ דכאו ביסורין קלים כאלו שאין בהם חסרון כיס לכלה פשע ולהתם חטאת, וכבוד גדול עשו לו מן השמים, ובלבד שיקבלם מאהבה ויהא שמח ביסורין כאלו. וכבר אמרו רבותינו ז''ל (גיטין לו ב), שעל אנשים כאלה הכתוב אומר (שוכטים ה לא) ואהביו כצאת השמש בגברתו:

ועל אחת כמה וכמה צריך לזהר שלא להיות כפוי טובה ושלא לבזות לאדם שקבל הנאה ממנו, אפלו הנאה כל דהוא, בשום פנים. צא ולמד ממה שאמרו (ברכות נ, ב) שאין לבזות את האכלים, ואמרו (ב''ק צב ב) בירא דשתית מנה מיא לא תשדי בה קלא. ומשה רבנו עליו השלום לא הכה את היאור לפי שנצל בו, דכתיב (שמות ב ג): ותשם בסוף על שפת היאר וכן לא הכה את עפר הארץ לפי שנהנה בו שטמן בו את המצרי. כל שכן וקל וחמר לאדם שהיטיב עמו בכונה מכונת שצריך שתהא אהבתו שמורה נצח. ואף אם חברו יכנו, הוא ישמר את רוחו ויעשה כל מה שמטל עליו לעשות, ולא יאמר כאשר עשה לי אעשה לו ואשיבה חורפי דבר, כי עברה היא בידו ואין פוטר אותו ומאבד

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

טובה הרבה, לכן ישב בדד וידם כי נטל עליו נוטל שכר הרבה. ולא זו שידם, אלא שלא יקפיד כלל מחמת היותו נבזה בעיניו ונפשו כעפר יהיה עד שישוה בעיניו הכבוד והקלון. זהו מדת הנשתון, אשרי מי שיגיע לידי מדה זו, שאין לך מדה טובה הימנה. וכבר ספרו על אחד מן החסידים, ששאלוהו באיזה יום מימיו שמח שמחה גדולה שאין למעלה הימנה, והשיב שעל טובות הגוף אין מקום לשמח, כי הכל הבל הבלים, ואפלו מה שחושב לטוב הוא רע ומה שחושב לרע הוא טוב, ואם יש לשמח הוא על טובת הנפש, ולא היה לו טובת הנפש גדולה מזו שביום אחד היה יושב בירכתי הספינה, והיו בספינה אנשים שרים ועשירים, ורצה אחד מהם להשתין מים, והלך לירכתי הספינה, ובראותו אותו כל כך היא נבזה בעיניו עד שלא בש ממנו וגלה ערותו והשתין לו על פניו. וכראותו זה החסיד שכל כך קנה בנפשו מדת הנשתון עד שלא הקפיד כלל, אז שמח לבו ויגל כבודו על טובה גדולה כזו שקנה בנפשו. ואם לא יוכל לעצר ברוחו שלא להקפיד, על כל פנים לעצר במלים יוכל. וזה פרשו המפרשים (אבן עזרא) על פסוק (תהלים קלא ב) אם לא שויתי ודוממתי. שאם לא הגעתי למדת הנשתון, לפחות ודוממתי, עד שיתישב דעתו במחשבות טהורות להסיר הקפידה מלבו לגמרי, וששון ושמחה ישיג:

ועל אחת כמה וכמה צריך להזהר ולהשמר מלבזות למי שחיב בכבודו, כגון אביו ואמו, שהרי כתיב (דברים כז טז): ארור מקלה אביו ואמו. וכתבו הפוסקים (ב''י יו''ד סי' שלד בבדק הבית), שאף על פי שאמרו (קדושין לב, א) אב שמחל על כבוד כבודו מחול. הינו דוקא כבודו, אבל לא בזיונו. וחבל על דמשתכחין בנים סוררים, שנוהגים מנהג בזיון באביהם ואמם ועושים להם שיחרקו שן. אוי להם לבנים מיום הדין ומיום התוכחה. וכן המבזה את רבותיו. והמבזה תלמיד חכם חיב נדוי. ואמרו בש''ס (סנהדרין ק, א): עד היכן חשיב בזיון תלמיד חכם, כגון דאמר הני רבנן. וכל שכן אם מדבר עליהם תועה. ומה מאד צריך

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

לזהר כשכותב על דברי רבותינו הקדושים כת הקודמים אשר קטנם עבה ממתנינו, וכשאינו מבין דבריהם, יאמין באמונה שלמה שאם ריק הוא ממנו, שאין אנחנו יורדים לסוף דעתם, והם חשובים כרבותינו אשר מימיהם אנו שותים ומפיהם אנו חיים. לכן יזהר מאד כשכותב על דבריהם לכתב בכבוד גדול כתלמיד הדן לפני רבו בקרקע, ולעולם יראה כאלו בעל שמועה כנגדו, ויכיר את מקומו, ויבוש ויכלם ויאחזהו רעד, ויהא זהיר מגחלתם שלא יכוה:
וצא ולמד עד היכן גדר מנהג בזיון, שהרי כתיב (שמות כ כג) ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו. אם כך הקפידה תורה על כבוד אבני המזבח, שאינן רואות ואינן מקפידות, שלא יתגלה מעט מרגליו בעלותו במעלות, על אחת כמה וכמה שצריך לזהר בפני אביו ואמו ורבו ותלמיד חכם וכדומה שלא לישב בפניו שלא בדרך כבוד, וידוע שבדחק התירו לבן להסב בפני אביו בליל פסח, ובפני רבו אינו רשאי להסב אפלו בליל פסח (פסחים קח, א). וידוע אותו מעשה, שהכירו בו רבותיו היותו ממזר ובר הנדה על שהיה צועד בפני רבותיו ונהג בהם מנהג בזיון ולא נהג בכבוד כראוי לתלמיד בפני רבו, כמובא באבות דרבי נתן, עין שם (מס' כלה רבתי פ''ב). ישמע חכם ייחרד וילפת, ויזהר מאד בכבוד כל אדם, וביותר בכבוד מי שחיב בכבודו, ובזה כבוד חכמים ינחלו (משלי ג לה). (ונכתב עוד מזה בערך ''כבוד'' ובערך "מורא'', שכן דרכנו להיות חוזר):

Voyons plus clair

Une mise en perspective des grandes thématiques de l'actualité à la lueur de l'érudition juive véritable.

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions